

Machismo ao volante

Ademais do carné por puntos, hai outras formas de evitar os accidentes de tráfico

Pilar López Díez

Rebelión

Unha análise sobre as condutas dos automobilistas, desde unha perspectiva de xénero

A información do xornal é importante porque, a tres columnas, vai no centro da páxina, aínda que sexa par, acompañada dunha foto, tamén a tres columnas. O titular é moi emotivo: "Os tristes aniversarios de Alina" e capta inmediatamente a atención, o subtítulo explícanos porqué: "Unha das falecidas no accidente da M-607 de Madrid cumpría 27 anos o día do sinistro"; o día de Ano Novo, ademais.

É unha noticia de interese humano que desenvolve a simple noticia do día anterior na que se informaba de que un coche, conducido por un mozo romanés que parece que quixo cambiar o sentido da marcha, produciu unha colisión cun Mercedes que se incorporaba á vía e, como consecuencia, tres acodes perderon a vida. A fatalidade do accidente deixa claramente ao descuberto que o condutor fixo unha manobra indebida e prohibida que causou non só a súa morte, senón tamén a da muller que lle acompañaba, a súa esposa, e a dunha filla da muller, de catro anos. Ao día seguinte o pai e un do tres irmáns da muller declaraban: "Non sabemos que pasou. Adelin (o condutor, de 20 anos) era moi novo, tiña moi pouca experiencia co coche..."

Esta noticia é similar a outras moitas nas que un home causa un accidente que supón a morte da muller que lle acompaña no coche e ás veces, doutros familiares. Non é habitual que nos artigos de opinión se analice, desde a perspectiva de xénero, este tipo de accidentes nada fortuítos; todo o contrario, son absolutamente predicibles e tamén previsibles: como o daquel mozo menor de idade que non tiña carné e a súa nai, que lle acompañaba e morreu no accidente, deixáralle conducir o seu coche. Hai meses o humorista Forges denunciaba no mesmo periódico, nunha das súas viñetas, o problema dos numerosísimos accidentes laborais que se producen diariamente e causan centos de mortos ao longo do ano. Sen quitar a responsabilidade ás condicións de traballo, a denuncia do humorista, con todo, engadía o machismo como causa dos accidentes laborais. Nos artigos de opinión e nos debates na televisión ou a radio sobre as causas dos accidentes de tráfico non é habitual que os que interveñen enfoquen o machismo como unha das causas deste problema. E con todo, esta variable é un ingrediente que está presente en moitas prácticas sociais, non só como motor principal da violencia de xénero.

É preciso dar a coñecer e denunciar estes comportamentos de risco dalgúns homes cando se poñen ao volante. Seguramente é moi difícil convencelos do perigoso que é para a súa vida e a da súa familia a ideoloxía que sustentan sobre a súa suposta superioridade e capacidade ao volante. Da mesma forma que tamén é difícil aceptar a responsabilidade das mulleres en deixar xeralmente en mans do home o coche no que van viaxar. Moi poucas mulleres esixen pórse elas

ao volante por múltiples razóns, o máis determinante é a oposición do home a deixar conducir á muller cando viaxa en familia. Esta é unha manifestación máis da ideoloxía da supremacía masculina. Moitos homes non permiten que o coche que habitualmente conducen sexa utilizado nunha viaxe familiar pola muller; aducen xeralmente que ela non ten experiencia; é lóxico, nunca permiten, mesmo lles prohiben tocar o seu coche; por tanto, se hai determinadas circunstancias que lles incapacitan para levar o coche familiar, sempre, aínda que a familia enteira corra perigo, o home vai seguir conducindo aínda que bebese, teña soño ou calquera outra circunstancia.

As razóns do poder masculino son comprensibles pero, polo seu gran risco, inadmisibles; cren que son os que conducen ben; o mito, unha vez máis, funciona perfectamente; é mito todo aquilo que se cre, de forma natural, que é verdade, aínda que sexa unha verdade elaborada que parece normal porque sempre foi así. Os homes son quen primeiro conduciron todo tipo de vehículos; hoxe, en pleno século XXI seguen crendo, con esa suposta superioridade que tantas desgrazas trae consigo, que son mellores condutores que as mulleres. Os datos estatísticos, con todo, quíttalles a razón e xa se coñecen: As compañías de seguros son as que mellor saben que, estatisticamente, unha muller causa menos accidentes que un home (en Europa, de cada cinco retiradas do carné de conducir, catro son a homes), por iso as súas cotas do seguro son máis baratas que as dos homes; pero a maioría rexeitará este argumento. Por definición, e porque si, serán eles os que collan o volante do coche: do seu propio e do que non o é.

Pregunten nunha reunión de mozas novas se teñen coche; moitas delas diranlles que si; pregúntenlles despois se teñen parella masculina, moitas delas contestarán afirmativamente; pregúntelles seguidamente quen conduce cando viaxan no seu coche: unha gran maioría diranlles que eles. Cando lles pregunten porqué se o coche é seu deixan que eles o conduzan ouvirán todo tipo de razóns, ningunha razoable: porque eles teñen máis experiencia (non sería así se desde o primeiro día fosen elas as que conducisen o seu propio coche, tamén cando van acompañadas); porque eles non viaxan se non son eles os que conducen, e porque a elas, ao final, dálles igual. Calquera destas razóns pon de manifesto as relacións desiguais que existen, aínda hoxe, entre mulleres e homes e a benevolencia coa que as mulleres valoran as condutas de risco que lles poden afectar tamén a elas, dado que, moitas mulleres tiveron algunha vez na vida a experiencia de viaxar cun condutor home que puxo en perigo a súa vida con manobras inadecuadas, velocidade excesiva, ou excesiva confianza en si mesmo, nas condicións atmosféricas ou nas da estrada; condutas temerarias ancoradas en comportamentos machistas, cando menos inconscientes, sen que nin sequera, moitas veces, a ela se lle permitise protestar (situación que ela acata, non vaia a ser que se enfade máis e termine estrellando o coche contra unha mediana).

O tipo de home que non permite que a muller que lle acompaña conduza está instalado en todas as idades, en todos os niveis de formación, en todas as razas, de calquera orixe e clase social. Estes comportamentos poderían empezar a modificarse se, habitualmente, os medios de comunicación informasen os accidentes e condutas temerarias con datos desagregados por sexo -como só fixeron ao comezo da entrada en vigor do carné por puntos, en xullo pasado-, como esixen as leis; sería moito máis fácil que a sociedade se concienciase sobre a conveniencia, tamén, de que homes e mulleres compartan a responsabilidade á hora de conducir o coche familiar. Xeralmente, só cando o comportamento inadecuado e perigoso é dunha condutora dan a coñecer o sexo da persoa; mentres que os comportamentos habituais perigosos dos homes escóndense tras o xenérico masculino que distribúe equitativamente a responsabilidade entre mulleres e homes: "Os controis de alcoholemia "cazan" cada día en España a 235 condutores ebrios".

A sociedade ten dereito a saber se son homes ou mulleres esas 235 persoas que poñen en perigo a súa vida e a de quen lles rodean. Unha das preguntas que se lle fixo ao asturiano que ía a 260 quilómetros por hora, no xuízo no que se lle condenou por exceso de velocidade, foi se pedira autorización ao pasaxeiro que lle acompañaba para alcanzar esa velocidade. O procesado contestou que non, e o xuíz determinou que non só puxera en perigo a súa vida senón tamén a do seu acompañante, e condenoulle. Seguramente esa información chegou a moi poucas mulleres; sería a forma de entender que tamén como pasaxeiros do coche familiar no que viaxan teñen dereitos que deben esixir.

Pilar López Díez é experta en comunicación e xénero

Fonte: lafogata.org